

ВТРАТА ЛЕГЕНДИ. МАЄМО ТЕПЕР ПРАЦЮВАТИ І ЗА НЬОГО ТЕЖ

Пам'ятаю, як першої воєнної зими, десь перед Різдвом (чи по Різдву?), ми приїхали в Піски. Їхали з бази добровольців, десь уже ближче до Пісків друг Самурай, який був нашим сталкером, прочинив бокові двері бусика, їхав і уважно оглядав лісосмугу, тримаючи свого калаша. Було холодно, але спокійно.

В Пісках нас відразу повели «на позицію Да Вінчі». Він уже тоді був легендою. Позиція знаходилася на горішньому поверсі, бійниця виходила на вежі шахти в Донецьку. Вони чітко проступали у вологому повітрі. Самого Да Вінчі не було. На наше запитання де він, бійці, шанобливо й трішки іронічно сказали – поїхав складати сесію.

Ось ця шанобливість – її потім траплялося бачити й чути десятиків разів. Діму по-справжньому поважали й любили. Це було зворушливо – дорослі чоловіки, які роками жили поруч зі смертю, заговорюючи про Да Вінчі, відразу ставали серйозними. Говорили про нього з повагою, оскільки він був найкращим. Загалом – ніколи від військових не чув про нього поганого чи зневажливого слова. Зневажливе чув лише від нашого брата, цивільного – мовляв, не з тим сфотографувався, не з тих рук узяв нагороду, тощо. Ну, ми, українці, славимося своїм самогубчим інфантілізмом.

Поза тим, познайомилися з Дімою вже в Авдіївці, на його базі, і далі спілкувалися доволі регулярно. Щоразу, коли були десь поруч, намагалися до нього заскочити. Щось привозили, чимось допомагали, іноді просто заїжджали на чай (так-так, саме на чай – у його підрозділі все було серйозно))

Він із нами – музикантами, письменниками, волонтерами – був доволі стриманий. Так і не перейшов на ти. Це було дуже дивно. З бійцями, наскільки можна було помітити, він був упевнений і переконливий (без грубощів і зверхності, наскільки я зауважив – у них у підрозділі загалом якось усе було рівно й трималося на взаємній повазі), а ось перед чужими він закривався

й поводився трішки як підліток – недовірливо й надміру скромно. Ну й дякував завжди. Це було особливо незручно – дякувати хотілося саме йому, за все, що він робить, за його крутість і зятість.

По-справжньому ставав відвертим і відкритим, коли розповідав про роботу, показував відео, показував карти. Видно було, що фронт – його стихія, що він на цьому знається, що за ним величезний потенціал. Хоча ось кровожерності за ним не було – до війни ставився доволі буденно, як до роботи – важливої, шоденної, проте все ж такі роботи, яку треба доробити.

Пам'ятаю, як ми на його базі святкували День Незалежності. Діма запросив друзів-добровольців із усього фронту (фронт тоді був значно менший, можна було зібрати всіх, кого хотів). З'їхалася справжня зграя найбільших відчайдушів, просто лице до лица – герої та легенди, ті, про кого обов'язково будуть писатися книжки та зніматися фільми. Діма був наймолодший між них. Але до нього не ставилися, як до наймолодшого – ставилися шанобливо та поважливо.

Востаннє ми бачилися в Києві, де він навчався. Зрозуміло було, що йому потрібно рости, що він має неабиякий талант і може стати серйозним командиром. Він до свого навчання ставився дещо іронічно, але відповідально. Він загалом був серйозним і відповідальним.

Його смерть – безперечно, велика втрата. Втрата для близьких, втрата для підрозділу, втрата для всіх нас. Навіть якщо ми цього поки що не усвідомлюємо. Але я ось що подумав – навряд чи він не прораховував можливість своєї смерті. Очевидно, що прораховував. Людина, яка дев'ять років товчється пеклом, вочевидь розуміє, що може з цього пекла й не вибратись. Просто він ще за життя встиг стати частиною нашої історії. Без жодних перебільшень. Да Вінчі ще за життя був там, де були Кривоніс, Гонга, Болбочан, Чучупака, Шухевич. Епічна історична постать – глибока, виразна, цілісна. Нам пощастило бути з ним знайомим, мати можливість спостерігати за його чином, за його роботою, за його боротьбою. Наші діти й онуки будуть носити футболки з його обличчям. Просто тому, що це було обличчя чесного й сумлінного чоловіка, який прожив життя коротко, послідовно та яскраво, лишаючи після себе пам'ять, лишаючи після себе почуття гідності.

Зрозуміло, що війна – це втрата. Просто мені здається, що втрата Діми мала би нас усіх не так вганяти у відчай, як наповнювати силою. А що таке сила? Злість упереміш із любов'ю. Ми маємо тепер працювати і за нього теж. Так само як і він – своїм відлунням, пам'яттю про себе – буде далі працювати на нашу перемогу. Ми просто мусимо перемогти – заради наших померлих. Але і заради наших дітей, які будуть нести в собі цю пам'ять.

Спочивай із миром, Друже. Ти був справжнім і чесним. Твоя присутність у повітрі робить його, це повітря, світлішим.

Сергій ЖАДАН,
письменник і громадський активіст

Слава Герою! Сподіваюсь, що його ім'я не буде забуте

Друже, дуже багато загинуло в мені сьогодні, але не ти, не ти, ти завжди будеш для мене живий.

Це ти навчив мене вітатись «Слава Україні», це з тобою я перейшов на українську, це ти навчав мене дуже багатьом речам, стріляти, наприклад, з міномета, це ти показував, що таке сучасна тактика, що таке військовий професіоналізм, боєздатність. За дев'ять років ти зробив неймовірний шлях від революціонера з коктейлем Молотова на Майдані до командира механізованого батальйону, який керує вогнем батареї та танків, і веде в бій сотні людей, твердих у своїй волі завдяки своєму 27 річному командирі. Я часто сумніваюсь в собі, але ніколи не сумнівався в тобі, і у будь-якій обстановці ти був краще та сильніше будь-яких очікувань.

Я дуже багато хочу сказати про тебе, але просто дивлюсь твої відео, слухаю повідомлення, щоб не відпустити тебе далеко від себе. Твій бій не закінчено, ми разом пройдемо шлях, який ти відкривав, до самої перемоги. Так буде, Друже, так буде. Героєм слава.

Юрій БУТУСОВ, головний редактор інтернет-видання «Цензор.НЕТ»